

**SPECJALNY OŚRODEK
SZKOLNO-WYCHOWAWCZY
w HAJNÓWCE
17-200 Hajnówka, ul. 3 Maja 27
tel. 85 679 69 60
NIP 6030074845, REG. 200710965**

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO- WYCHOWAWCZY W HAJNÓWCE

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Rok szkolny 2025/2026

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY SOSW W HAJNÓWCE

- I. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce jest placówką publiczną przeznaczoną dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, z autyzmem oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi w wieku od 7 do 25 r.ż., które posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Hajnówce wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Przysposabiająca do Pracy, Internat.
- II. Ośrodek realizuje cele i zadania z uwzględnieniem optymalnych warunków rozwoju ucznia zasad bezpieczeństwa, zasad promocji i ochrony zdrowia oraz z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć pedagogiki specjalnej, poprzez:
- a) zapewnienie uczniom prawa do kształcenia się, wychowania i opieki odpowiedniej do wieku oraz osiągniętego rozwoju,
 - b) opracowywanie Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych,
 - c) udzielanie uczniom pomocy i organizowanie specjalistycznej opieki pedagogicznej, psychologicznej, rewalidacyjnej i resocjalizacyjnej,
 - d) zespoloną działalność nauczycieli, wychowawców, pedagogów, psychologów, pracowników służby zdrowia oraz personelu administracyjno-obługowego,
 - e) współodpowiedzialność całego personelu Ośrodka w realizacji celów nauczania i wychowania,
 - f) stałe wzbogacanie bazy materialnej w sprzęt i nowoczesne środki dydaktyczne,
 - g) umożliwianie uczniom realizacji poczucia tożsamości narodowej i religijnej,
 - h) organizowanie kół zainteresowań (SKS, zajęcia artystyczne, Koło Przyjaciół Montessori, zajęcia na basenie, chór),
 - i) współpracę ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym,
 - j) stałą współpracę z rodzicami polegającą na organizowaniu spotkań celem omówienia problemów związanych z wychowaniem i nauczaniem, udziale rodziców w pracach rady rodziców, w pracach na rzecz szkoły,
 - k) dbanie o spójność oddziaływań (szkoła, dom, internat).
- III. Działania prowadzone w Ośrodku nastawione są na:
1. Tworzenie warunków niezbędnych do zapewnienia uczniowi komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, nawiązania pozytywnego kontaktu emocjonalnego nauczyciela z uczniem.
 2. Tworzenie sytuacji wychowawczych umożliwiających doświadczanie relacji społecznych, przygotowanie do pełnienia ról społecznych, wzmacnianie pozytywnych przeżyć związanych z pełnionymi rolami.

3. Uczenie zasad współżycia społecznego (zachowania prospołeczne, poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka, uprzejmość i życzliwość, elementy wolontariatu).
4. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych, uczenie umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych.
5. Uczenie umiejętności kierowania swoim postępowaniem, rozwijanie umiejętności dokonywania wyboru i budzenie poczucia odpowiedzialności za własne decyzje, uczenie obowiązkowości i kształtowanie niezależności uczuciowej.
6. Tworzenie sytuacji sprzyjających poznawaniu otoczenia, w którym przebywa uczeń, instytucji i obiektów, z których będzie w przyszłości korzystał.
7. Umożliwianie uczniowi udziału w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury, uczenie przy tym wyrażania swoich przeżyć i emocji.
8. Przybliżanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych, rozbudzanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionu, kraju.
9. Umożliwianie poznawania środowiska przyrodniczego, budzenie zainteresowania i szacunku dla otaczającej przyrody i wychowanie do życia w harmonii z przyrodą.

- IV. Program wychowawczo-profilaktyczny SOSW w Hajnówce jest zgodny z podstawą programową, spójny z programami nauczania, Statutem, obowiązującymi aktami prawnymi. Został opracowany w oparciu o diagnozę potrzeby i zasoby uczniów, nauczycieli, rodziców. Realizacja zadań określonych w programie następuje w oparciu o kalendarz świąt i uroczystości obchodzonych w SOSW w Hajnówce. Kalendarz uroczystości, wydarzeń jest opisany w załączniku do programu.
- V. Wartości uznane przez nauczycieli, wychowawców, rodziców i uczniów za najważniejsze w procesie wychowawczym:

1. Bezpieczeństwo
2. Samodzielność – Niezależność
3. Komunikacja
4. Rozwój
5. Odpowiedzialność
6. Uczciwość
7. Przyjaźń
8. Praca
9. Rodzina – Dobro – Miłość
10. Tradycja
11. Sprawiedliwość
12. Tolerancja
13. Patriotyzm

- VI. W wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały określone następujące obszary wymagające wsparcia wśród wychowanków SOSW w Hajnówce:

- a) samodzielność,

- b) współdziałanie w grupie,
- c) nawiązywanie prawidłowych interakcji społecznych,
- d) rozwijanie postawy społeczno-etycznej wychowanków,
- e) komunikowanie się,
- f) respektowanie norm społecznych w miejscach publicznych oraz najbliższym otoczeniu,
- g) integracja z grupą rówieśniczą,
- h) autoregulacja, radzenie sobie w trudnych sytuacjach,
- i) umiejętność samoorganizacji i spędzania czasu wolnego,
- j) kształtowanie nawyków higieniczno-zdrowotnych,

VII. Diagnoza obszarów problemowych.

1. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące:

- a) czynniki ryzyka: mała umiejętność odróżniania tego co właściwe od tego, co szkodzi wynikająca z niepełnosprawności intelektualnej, łatwowierność, duża podatność na wpływ grupy rówieśniczej, dysfunkcja rodziny, błędy wychowawcze rodziców, używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zachowania agresywne, niekontrolowanie złości, brak umiejętności krytycznej oceny sytuacji i siebie w danej sytuacji,
- b) czynniki chroniące: duży autorytet nauczycieli, pozytywne wzorce dostarczane przez znaczących dorosłych, przynależność do pozytywnej grupy, współpraca z rodziną, poszanowanie wartości, praktyki religijne, zainteresowanie nauką szkolną, kołami zainteresowań, udziałem w konkursach, uzyskanie nagrody, uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych, zaangażowanie w życie społeczności, dostęp do kultury, możliwość korzystania z rekreacji w środowisku lokalnym, mała szkoła, przyjazne relacje z kolegami, koleżankami, dobra atmosfera szkoły, wzmacnianie pozytywnych zachowań,

2. Do oceny zagrożeń nauczyciele w Ośrodku stosują następujące narzędzia diagnostyczne: ankiety, rozmowy indywidualne, wywiady, obserwacje, analizy osiągnięć szkolnych, analizy dokumentacji z uczestnictwa w realizowanych programach profilaktycznych w szkole i poza nią, analizy dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji profilaktyczno-wychowawczych.

VIII. Profilaktyka jest działaniem skierowane na eliminowanie lub redukcję czynników ryzyka jak również wzmacnianie czynników chroniących.

IX. Profil absolwenta Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego.

Absolwent Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego:

- a) jest samodzielny na miarę swoich możliwości, umie prosić o pomoc,
- b) jest uczciwy: mówi prawdę, postępuje zgodnie z zasadami społecznymi i etycznymi, dobry uczciwy obywatel,
- c) jest wiarygodny: dotrzymuje słowa, godny zaufania, rzetelny, otwarty na innych ludzi
- d) jest odpowiedzialny: potrafi ponosić konsekwencje swoich działań, wywiązuje się z powierzonych zadań, obowiązków, sumienny, zdyscyplinowany
- e) jest wytrwały: pracuje systematycznie, dąży do celu, cierpliwy,
- f) ma poczucie własnej wartości: akceptuje siebie, zna swoje mocne i słabe strony, pewny siebie, zna swoje możliwości i umiejętności
- g) ma szacunek dla innych ludzi: wyrozumiały, szanuje innych, akceptuje poglądy inne niż swoje,
- h) podejmuje inicjatywy: organizator, pomysłowy, otwarty na nowości,
- i) jest kreatywny: pomysłowy, twórczy, szuka nowych dróg,
- j) jest przedsiębiorczy: inicjator, zaradny,
- k) posiada kulturę osobistą: stosuje zwroty grzecznościowe, wypowiada się grzecznie i kulturalnie, zachowuje się zgodnie z zasadami savoir-vivre,
- l) umie pracować zespołowo: komunikatywny, gotowy do negocjacji i kompromisu, potrafi współpracować, rozumie pojęcie pracy i potrzebę pracy, wymagań i korzyści z niej płynące,
- m) jest ciekawy świata: rozwija swoje zainteresowania, otwarty na nowości i wiedzę, dociekliwy,
- n) uczestniczy w życiu kulturalnym: interesuje się kulturą i sztuką, bierze udział w życiu społecznym, solidarny, wrażliwy na otaczające piękno;

XI. Cele ogólne programu:

1. Rozwijanie autonomii i poczucia godności ucznia.
2. Budowanie tożsamości ucznia.
3. Budowanie rzeczywistego obrazu ucznia w oparciu o pozytywne poczucie własnej wartości oraz umiejętność dostrzegania swoich mocnych i słabych stron.
4. Wdrażanie ucznia/wychowanka do jak najbardziej samodzielnego funkcjonowania w środowisku i społeczeństwie adekwatnie do indywidualnego poziomu sprawności i umiejętności.
5. Wdrażanie ucznia do rozumienia i przestrzegania norm społecznych oraz postępowania zgodnie z obowiązującymi normami.
6. Wyposażenie ucznia, stosownie do jego możliwości, w takie umiejętności i wiadomości, które pozwolą mu na postrzeganie siebie jako niezależnej osoby decydującej o sobie, umożliwią porozumiewanie się z otoczeniem w najpełniejszy sposób, umożliwią zdobycie maksymalnej samodzielności w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych oraz przygotują do uczestniczenia w różnych formach życia społecznego na równi z innymi członkami danej zbiorowości, zgodnie z

ogólnie przyjętymi normami współżycia zachowując prawo do swojej indywidualności.

7. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i budowania relacji z innymi osobami odpowiednio do pełnionych ról społecznych; kształtowanie umiejętności współżycia i współpracy oraz komunikowania się na zasadach otwartości, partnerstwa i wzajemności; zapewnienie uczniom dostępu do różnych źródeł informacji i opanowanie umiejętności korzystania z nich. Stymulowanie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego przez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnej.
8. Wyrabianie umiejętności organizowania czasu wolnego, wskazywanie atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu, umożliwiających uczestnictwo w kulturze, dbanie o własne zdrowie oraz czerpanie radości z życia.
9. Wdrażanie zasad bezpieczeństwa i bezpiecznego wypoczynku.
10. Wyrabianie i utrwalanie nawyków higieniczno-zdrowotnych, prawidłowego żywienia.
11. Kształtowanie zdolności do ochrony przed różnymi zagrożeniami zdrowotnymi (używanie alkoholu, palenie papierosów, zdrowe odżywianie, profilaktyka przemocy);
12. Kształtowanie kluczowych kompetencji zawodowych ucznia/ wychowanka
13. Kształtowanie postaw sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu i społecznemu.
14. Rozwijanie umiejętności dbania o siebie i innych.
15. Przygotowanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych wyborów życiowych.

XII. Cele szczegółowe programu:

1. Uczeń/wychowanek przygotowuje się do pełnienia ról społecznych oraz doświadcza relacji społecznych w określonych sytuacjach wychowawczych.
2. Uczeń/wychowanek kształtuje rzeczywisty obraz siebie w oparciu o pozytywne poczucie własnej wartości oraz umiejętność dostrzegania swoich mocnych i słabych stron.
3. Uczeń/wychowanek rozumie i postępuje zgodnie z zasadami współżycia społecznego, szanuje drugiego człowieka, jest uprzejmy i życzliwy.
4. Uczeń/wychowanek poznaje umiejętności życiowe przydatne w codziennym funkcjonowaniu.
5. Uczeń/wychowanek potrafi komunikować się z otoczeniem w sposób umożliwiający mu zaspokojenie potrzeb, werbalnie lub pozawerbalnie potrafi wyrazić swoje emocje, oczekiwania, potrzeby, preferencje.
6. Uczeń/wychowanek kieruje swoim postępowaniem, umie dokonać wyboru, jest obowiązkowy i odpowiedzialny za własne decyzje.
7. Uczeń/wychowanek buduje relacje z rówieśnikami oraz ludźmi z najbliższego otoczenia, ma poczucie przynależności do grupy i funkcjonuje w niej na miarę swoich możliwości.
8. Uczeń/wychowanek poznaje otoczenie, instytucje i obiekty, z których będzie w przyszłości korzystał.

9. Uczeń/wychowanek bierze udział w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury.
10. Uczeń/wychowanek zna tradycje i obyczaje lokalne, narodowe.
11. Uczeń/wychowanek poznaje środowisko przyrodnicze, szanuje przyrodę.
12. Uczeń/wychowanek dba o własne zdrowie, zdrowo się odżywia, dba o higienę osobistą.
13. Uczeń/wychowanek zna i przestrzega zasad bezpieczeństwa.
14. Uczeń/wychowanek zna zasady higieny cyfrowej oraz podejmuje się krytycznej analizy treści internetowych.
15. Uczeń/wychowanek wie, że istnieją różne zagrożenia występujące w najbliższym otoczeniu oraz przedstawia sposoby radzenia sobie w trudnych, niebezpiecznych sytuacjach, a także zapobiegania ich powstawaniu.
16. Uczeń/wychowanek kształtuje kompetencje zawodowe na miarę swoich możliwości i predyspozycji.

XIII. Zadania i sposoby realizacji celów:

L.p.	Cel	Wartości	Zadania	Sposoby realizacji
1.	Uczeń/wychowanek przygotowuje się do pełnienia ról społecznych oraz doświadcza relacji społecznych w określonych sytuacjach wychowawczych. (sfera społeczna)	Relacje społeczne, role społeczne, komunikacja, rodzina, przyjaźń,	Wzmacnianie prawidłowych relacji z rodziną; Wzmacnianie prawidłowych relacji z rówieśnikami; Tworzenie sytuacji, organizowanie wyjść i spotkań umożliwiających wdrażanie do pełnienia ról społecznych: rodzica, syna, córki, koleżanki/kolegi, pracownika/pracodawcy.	- realizowanie tematów lekcji: Członkowie rodziny-rodzice, rodzeństwo, dziadkowie, - organizowanie spotkań okolicznościowych, np. Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Rodziny, - prowadzenie pogadanek, rozmów z rodzicami, - prowadzenie rozmowy na temat rodziny i relacji między członkami rodziny, - przydzielanie ról, np. dyżury, przynoszenie obiadów, - opiekowanie się podczas przerw, wycieczek, pod nadzorem nauczyciela, uczniami, którzy tego potrzebują, np. zawiązywanie butów itp. - wyjścia do urzędów, sklepów, muzeów, HDK - przygotowywanie do zawodu: gotowanie, sprzątanie, prasowanie, szycie, pielienie, sadzenie ziół, kwiatów, pranie, - prowadzenie imprez szkolnych, konferansjerka - organizowanie imprez szkolnych, klasowych, celebrowanie urodzin, obchodzenie świąt kalendarzowych typu Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Chłopaka, - organizowanie dyskotek szkolnych, wspólnych wyjazdów do kina, rajdów, - zwracanie uwagi na umiejętność współpracy w grupie,
2.	Uczeń/wychowanek kształtuje rzeczywiście	Poczucie wartości, realizm,	Budowanie zaangażowania uczniów	- nauka rozpoznawania własnych mocnych i słabych stron, zalet i wad,

	obraz siebie w oparciu o pozytywne poczucie własnej wartości oraz umiejętność dostrzegania swoich mocnych i słabych stron. (sfera emocjonalna)	szacunek, akceptacja, odwaga	oraz rozwój ich samodzielności i aktywności poznawczej.	- zwracanie uwagi na tolerancję i akceptację wobec innych, - uczenie się, jak słuchać osób, które mają inny punkt widzenia, - tworzenie sytuacji, w których każda z osób ma prawo do wypowiedzenia się w danej sprawie, - recytacja wierszy, udział w uroczystościach szkolnych, - test predyspozycji zawodowych,
3.	Uczeń/wychowanek rozumie i postępuje zgodnie z zasadami współżycia społecznego, szanuje drugiego człowieka, jest uprzejmy i życzliwy. (sfera społeczna, duchowa)	Szacunek, uprzejmość, kontrola własnych zachowań, relacje społeczne Kultywowanie pamięci o historii i tradycjach narodowych	Rozpoznawanie podstawowych wartości i właściwa ich hierarchizacja. Kształtowanie postaw opartych na akceptowanym społecznie systemie wartości, ukierunkowanym na poczucie godności własnej i drugiego człowieka.	- wyjaśnianie pojęć- szacunek, tolerancja, agresja, kultura osobista - realizacja zagadnień na zajęciach z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem, - używanie zwrotów grzecznościowych - wzmacnianie pożądanых zachowań, - poznanie praw i obowiązków ucznia z Konwencji praw dziecka, Statutu Ośrodka, - pomaganie mniej sprawnym uczniom, młodszym uczniom, - uczestniczenie w konkursach szkolnych, - organizowanie wyjazdów, wycieczek, ognisk dla uczniów, - ustalanie, podpisywanie i przestrzeganie regulaminów wycieczek, - opracowywanie gazetek tematycznych, - organizowanie spotkań z Policją na temat odpowiedzialności karnej za popełnione czyny zabronione, - udział w Treningu Umiejętności Społecznych i zajęciach socjoterapeutycznych,

			Tworzenie właściwych relacji z ludźmi w klasie i w szkole Propagowanie i przestrzeganie norm etycznych. Propagowanie postaw patriotycznych,	- podpisywanie kontraktów behawioralnych z uczniami, - czynne uczestnictwo w imprezach szkolnych, klasowych i środowiskowych, - przestrzeganie kontraktu klasowego, - składanie życzeń solenizantom, - wspólne planowanie imprez i uroczystości klasowych, - informowanie o prawach i obowiązkach ucznia - uczestnictwo w akademiach związanych ze świętami okolicznościowymi, - zapoznanie uczniów z regulaminem klasowym, szkolnym, internatu, - sprząatanie grobów, - zapoznanie z kryteriami, trybem i zasadami oceniania zachowania uczniów zawartymi w wewnątrzszkolnym systemie oceniania (WSO) - organizowanie pomocy koleżeńskiej wśród rówieśników - wdrażanie do praktyki szkolnej zasad dobrego zachowania i kulturalnego odnoszenia się do siebie, eliminowanie wulgaryzmów i dewastacji mienia szkolnego, - dbałość o dobrą frekwencję szkolną;
4.	Uczeń/wychowanek poznaje umiejętności życiowe przydatne w codziennym funkcjonowaniu.	Komunikacja, asertywność, przynależność, dokonywanie wyboru, odpowiedzialność, obowiązkowość	Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i interpersonalnych.	- udział w Treningu Umiejętności Społecznych: komunikacja werbalna, niewerbalna, aktywne słuchanie, wyrażanie uczuć: dawanie i przyjmowanie opinii zwrotnej, umiejętności asertywne, - udział w zajęciach socjoterapeutycznych, - prowadzenie rozmów na godzinie wychowawczej,

	(sfera społeczna, psychiczna)		Rozwijanie umiejętności decydowania i krytycznego myślenia, rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w życiu i zarządzania sobą. Uczeń/wychowanek komunikuje się z otoczeniem werbalnie, pozawerbalnie (potrafi wyrazić swoje emocje, oczekiwania, potrzeby, preferencje)	- uczenie incydentalne, modelowanie (w życiu codziennym), - modyfikowanie zachowania w celu panowania nad własnymi negatywnymi emocjami, szukanie odpowiedniego sposobu odreagowywania, bez wyrażania krzywdy innym, - rozpoznawanie sytuacji konfliktowych, szukanie sposobów na pokojowe rozstrzygnięcia konfliktu, - uczenie się sposobu bronięcia swojego stanowiska spokojnie i bez obwiniania innych, - uczenie się, jak słuchać osób, które mają inny punkt widzenia, - promowanie oglądania filmów niepromujących agresywne zachowania, - nauka podejmowania decyzji, - udział w Treningu Kontroli Złości, - wzmacnianie wiary w siebie, budowanie poczucia własnej wartości, - stawianie sobie celów do zrealizowania, - ocenianie własnych zachowań, - tworzenie sytuacji, w których każda z osób ma prawo do wypowiedzenia się w danej sprawie, - zwracanie uwagi na tolerancję i akceptację wobec innych, - tworzenie i korzystanie z albumów do komunikacji w czasie lekcji, w życiu codziennym (według potrzeb) - wykorzystanie programów Boardmaker, Symwriter, komunikatorów, aplikacji ułatwiających komunikację
5.	Uczeń/wychowanek	Odpowiedzialność,	Uczeń/wychowanek	- rozwijanie umiejętności przyswajania wiedzy i

	kieruje swoim postępowaniem, umie dokonać wyboru, jest obowiązkowy i odpowiedzialny za własne decyzje. (sfera psychiczna, emocjonalna)	decyzyjność, niezależność, odwaga, samodzielność	kieruje swoim postępowaniem, umie dokonać wyboru, jest obowiązkowy i odpowiedzialny za własne decyzje.	poszukiwania informacji, - kształtowanie takich cech jak: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, odpowiedzialność, stawianie sobie celów i ich osiągnięcie, aktywność, - wdrażanie do odpowiedzialności za zagospodarowanie i dekorację sali, systematyczna opieka nad kwiatami, pełnienie roli dyżurnego, - stwarzanie warunków dzieciom do uczestniczenia w katechezie, edukacji zdrowotnej, - udział w kołach zainteresowań: plastycznych, sportowych, artystycznych, - nauka organizowania czasu wolnego, - udział w konkursach i przeglądach recytatorskich, teatralnych zgodnie z kalendarzem wydarzeń,
6.	Uczeń/wychowanek buduje relacje z rówieśnikami oraz ludźmi z najbliższego otoczenia, ma poczucie przynależności do grupy i funkcjonuje w niej na miarę swoich możliwości. (sfera społeczna)	Przynależność do grupy, integracja, relacje społeczne, przyjaźń, koleżeństwo, mocne strony,	Integrowanie zespołu klasowego. Rozwijanie umiejętności współdziałania i pracy w grupie. Rozwijanie umiejętności mówienia o sobie, określenia cech własnej osobowości i dzielenie się sobą z innymi,	- inicjowanie tworzenia właściwych stosunków koleżeńskich, - praca metodą projektu w grupie, - osiągnięcie wspólnych celów, - wyrażanie szacunku dla wkładu (udziału innych), - ocenianie własnych zdolności i własnego wkładu dla grupy, - prowadzenie rozmowy na temat tego, co lubię, moje hobby, marzenia, poznanie własnych mocnych i słabych stron, określenia swojego charakteru i właściwych cech osobowości,
7.	Uczeń/wychowanek poznaje otoczenie, instytucje i obiekty, z których będzie w	aktywność, przynależność do grupy lokalnej, narodowej,	Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w społeczności lokalnej	- realizacja zajęć z zakresu zasad bezpieczeństwa na drodze- bezpieczna droga do szkoły- zasady poruszania się po ulicach - operowanie czasem, nauka odczytywania godzin na

	przyszłości korzystat. Zna tradycje i obyczaje lokalne, narodowe. (sfera duchowa, społeczna)	bezpieczeństwo;		Poznanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych.	zegarze, - posługiwanie się termometrem - uczestnictwo w konkursach, przeglądach, występach na szczeblu lokalnym, wojewódzkim i krajowym - dokonywanie i planowanie zakupów, - wyjścia do instytucji w mieście- Poczta, Urząd Miasta, Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna, przychodnia; załatwianie spraw osobistych w instytucjach - zapoznanie z symbolami narodowymi, - dostarczenie wiedzy na temat najważniejszych wydarzeń i najwybitniejszych postaci z dziejów Polski, Europy i świata, - kształtowanie postaw patriotycznych, - wyjścia do różnego rodzaju zakładów pracy, lokalnych fabryk i przedsiębiorstw - organizowanie uroczystości oraz udział w uroczystościach zgodnie z ustalonym kalendarzem na dany rok szkolny,
8.	Uczeń/wychowanek bierze udział w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury. (sfera duchowa, społeczna, psychiczna)	Przynależność do grupy, relacje społeczne, komunikacja, aktywność, kreatywność, samodzielność	Budzenie zainteresowań, odkrywanie zdolności.	Przygotowanie uczniów do świadomego uczestnictwa w życiu publicznym Udział w konkursach, przeeglądach Poznananie swoich uzdolnień, udział w	- udział w imprezach okolicznościowych na terenie szkoły i poza nią, - udział w konkursach plastycznych, recytatorskich, - wypożyczanie książek z biblioteki szkolnej, - różnorodne formy pracy na zajęciach artystycznych, - organizowanie wycieczek do zakładów pracy, - poznanie zawodów wykonywanych przez rodziców i innych ludzi, - nauka gospodarowania budżetem domowym, - prowadzenie rozmów na temat dorosłego życia, - udział w konkursach, przeglądach zgodnie z kalendarzem imprez,

			kołach zainteresowań. Organizacja przeglądów, olimpiad.	- pomoc w organizowaniu przeglądów, olimpiad zgodnie z kalendarzem wydarzeń,
9.	Uczeń/wychowanek poznaje środowisko przyrodnicze, szanuje przyrodę. (sfera duchowa)	Szacunek do przyrody	Wiedza na temat budowy i funkcjonowania świata ożywionego i nieożywionego Kontakt ze zwierzętami, szacunek wobec zwierząt Umożliwienie poznania piękna najbliższej okolicy i innych regionów Polski oraz świata Kształtowanie nawyków związanych z ochroną przyrody.	- zapoznanie uczniów z kalendarzem, omawianie zmienności pór roku, - oglądanie albumów, filmów przyrodniczych, - organizowanie wyjazdów, wycieczek, spacerów do miejsc wartych zobaczenia, poznania, - zajęcia dogoterapii, - udział w akcjach ekologicznych, obchodzenie Dnia Ziemi, sprzątanie świata - sortowanie śmieci, - utrzymywanie w czystości najbliższego otoczenia, - prowadzenie akcji zbiórki elektrośmieci, ubrań, - organizacja i udział w Ekoolimpiadzie, - udział w Akcji „Sprzątanie świata” - obchody Dnia Ziemi; - współpraca z BPN w Białowieży, - współpraca z Nadleśnictwem Hajnówka, - dbanie o zieleni wewnątrz i na zewnątrz SOSW,
10.	Uczeń/wychowanek dba o własne zdrowie, zdrowo się odżywia, dba o higienę osobistą. (sfera fizyczna)	Dbałość o zdrowie, intymność, samodzielność, odpowiedzialność	Kształtowanie nawyków higienicznych. Korzystanie z kuchni w Ośrodku, sali	- mycie rąk przed jedzeniem, po powrocie z podwórka, po zajęciach sportowych, po wyjściu z toalety, - codzienne mycie zębów, regularne elmeksowanie, - stawianie wymagań dotyczących higieny osobistej, zmiany obuwia, czystości w plecaku, - zwracanie uwagi na wycieranie nosa chusteczką, mycia zębów, obcinania paznokci, ubierania się adekwatnego do pogody,

			rehabilitacyjnej, Integracji Sensorycznej placu zabaw. Rozbudzanie zainteresowania dziecka własnym zdrowiem i rozwojem.	- uświadamianie o konieczności zdrowego odżywiania, - udział w programie Warzywa i owoce, mleko w szkole, - nauka przygotowywania prostych posiłków, - korzystanie z kuchni, parzenie herbaty, - przestrzeganie zasad zachowania się przy stole, porządkowania kuchni po skończonym posiłku, - spotkania z pielęgniarką, pogadanki o higienie osobistej, - wprowadzanie zdrowych nawyków żywieniowych, - prezentowanie swoich pomysłów
		Kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz zachęcanie uczniów do codziennej aktywności fizycznej.	Wyrabianie sprawności fizycznej i hartu.	- dotyczących zdrowego odżywiania się w formie plakatów, - przekazywania informacji z zakresu higieny osobistej, higieny jamy ustnej, korzystania z urządzeń sanitarnych, ubierania i rozbierania się, doboru stroju do pogody, estetyki ubioru, higieny pracy i narzędzi zmyśłów, postawy ciała, - oglądanie filmów edukacyjnych w klasach, - tworzenie przestrzeni do wymiany poglądów na temat zdrowego odżywiania, aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu, - organizowanie i udział w dyskusjach na temat stosowania używek (kawy, napojów energetycznych, papierosów, narkotyków, alkoholu), - realizowanie programu wychowawczo-profilaktycznego w klasach, - udział w zajęciach wychowania fizycznego, Nordic Walking, zajęciach na basenie, SKS, w programie Aktywna szkoła, - wyjścia na spacer,

				- wykonywanie czynności higienicznych po zakończonej zajęciach, - realizacja programu profilaktycznego „Trzymaj formę”, - udział w konkursach sportowych” badmintona, piłki nożnej, tenisa stołowego, - integracyjny turniej piłki nożnej, - udział w spartakiadzie osób z niepełnosprawnościami, integracyjnych grach i zabawach w wodzie, - korzystanie z zajęć w sali rehabilitacyjnej, Integracji Sensorycznej, placu zabaw, - treningi ogólnorozwojowe na terenie Ośrodka oraz korzystanie z okolicznych placów street workout i siłowni zewnętrznych
11.	Uczeń/wychowanek zna i przestrzega zasad bezpieczeństwa. Uczeń czuje się bezpieczny. (sfera fizyczna, psychiczna, społeczna)		Organizowanie wolnego czasu z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa. Przestrzeganie przepisów ruchu drogowego. Spotkania z przedstawicielami Policji, Straży Pożarnej, ratownikami medycznymi, pielęgniarką. Przestrzeganie zasad zachowania bezpieczeństwa w nawiązywaniu kontaktów	- wdrażanie zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym, podczas wyjść, wycieczek, - omawianie w czasie zajęć zasad bezpieczeństwa - nauka rozpoznawania znaków drogowych, nazywanie ich i klasyfikowanie, - zapoznanie uczniów z zasadami przechodzenia przez jezdnię, - prowadzenie zajęć z zakresu wychowania komunikacyjnego, - wyjścia do oddziału ratunkowego, do Straży Pożarnej - cykliczne spotkania w ramach akcji „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej”, - zajęcia TUS- kontakt z nieznajomym poznany w

		z nieznajomymi. Korzystanie z telefonów alarmowych. Cyberprzemoc Ochrona przed przemocą Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej oraz wspieranie uczniów w kryzysach psychicznych. Znajomość zagrożeń występujących w najbliższym otoczeniu oraz sposobów radzenia sobie w trudnych, niebezpiecznych sytuacjach, a także zapobiegania ich powstawaniu.	sieci, za pomocą portali: Facebook, Tik-tok, Instagram, stosowanie zasady ograniczonego zaufania, - obsługa kserokoparki, laminatora, drukarki 3D, - doskonalenie umiejętności posługiwania się telefonami alarmowymi i wiarygodnego przekazywania informacji, - prowadzenie kampanii informacyjnych, w tym na temat szkodliwości zbyt długiego oglądania telewizji i pracy przy komputerze, korzystania z telefonów komórkowych i zawierania znajomości przez Internet, - nauka umięjętnego wykorzystania narzędzi AI, - przekaz wiedzy na temat rozpowszechnienia używania i nadużywania substancji psychoaktywnych, konsekwencji ich używania, możliwości uzyskania pomocy podczas zebrań szkolnych, klasowych, spotkań indywidualnych, - tworzenie wspólnych plakatów, informacji dotyczących zdrowego odżywiania, aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, promowania zachowania bez przemocy,
12.	Uczeń/wychowanek kształtuje kompetencje zawodowe na miarę swoich możliwości i predyspozycji.	Samodzielność, obowiązkowość, systematyczność, praca, odpowiedzialność, rozwój	Prowadzenie gospodarstwa domowego. Poznawanie miejsc pracy. Prowadzenie działalności - nauka pisanie CV, listu motywacyjnego, - kształtowanie pozytywnej postawy wobec pracy w aspekcie motywacji, kompetencji i wykonania, - uczenie wykonywania różnych prac zgodnie z preferencjami i predyspozycjami ucznia, - opanowanie podstawowych umiejętności i

	(sfera społeczna, psychiczna)		wytwórczej.	czynności pracy, - przygotowanie uczniów do prowadzenia gospodarstwa domowego, - rozumienie kwestii związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy, - przygotowanie do podjęcia samodzielnej lub wspomaganej pracy na indywidualnie dopasowanym stanowisku na otwartym lub chronionym rynku pracy;
--	----------------------------------	--	-------------	---

XIV. Osoby odpowiedzialne za realizację programu wychowawczo-profilaktycznego.

Za realizację programu wychowawczo-profilaktycznego odpowiedzialni są: wszyscy nauczyciele, wychowawcy, specjaliści (pedagog, logopeda, psycholog), rewalidatorzy we współpracy z rodzicami.

XV. Ewaluacja programu.

1. Program wychowawczy ma charakter otwarty.
2. Zadania do niego mogą zgłosić nauczyciele, rodzice, uczniowie, organy samorządowe.
3. Program można ewaluować poprzez:
 - 1) obserwację zachowań uczniów w różnych sytuacjach;
 - 2) pisemną informację o zachowaniu ucznia po pierwszym i drugim półroczu;
 - 3) rozmowy z rodzicami;
 - 4) rozmowy z uczniami;
 - 5) przeprowadzanie ankiet wśród uczniów;
 - 6) przeprowadzanie ankiet wśród rodziców;
 - 7) zbieranie informacji od innych nauczycieli;
4. Przykładowe wskaźniki ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego:
 - 1) ilościowe:
 - a) frekwencja uczniów na zajęciach lekcyjnych,
 - b) liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych (% ogółu uczniów),
 - c) ilość prac wykonanych przez uczniów,
 - d) liczba uczniów z problemami wychowawczymi,
 - e) liczba uczniów przystępujących do konkursów, liczba laureatów,
 - f) ilość wycieczek organizowanych przez szkołę, liczba rodziców zaangażowanych w pracę szkoły itp.
 - 2) jakościowe:
 - a) aktywność uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
 - b) umiejętności, wiadomości, postawy uczniów,
 - c) samopoczucie uczniów w danej klasie, szkole,
 - d) przyczyny nieobecności uczniów na zajęciach,
 - e) postęp w zachowaniu i nauce,
 - f) współpraca ze środowiskiem lokalnym itp.

Kalendarz wydarzeń: rok szkolny 2025/2026

Wrzesień:

1. Uroczyste Rozpoczęcie Roku Szkolnego
2. Spartakiada Osób Niepełnosprawnych organizowana przez OSiR Hajnówka
3. Wybory do Samorządu Uczniowskiego
4. Wycieczka do Opery i Filharmonii Białostockiej na spektakl muzyczny

Październik:

1. Wycieczka do Drohiczyzna
2. Akademia z Okazji Dnia Nauczyciela
3. Spotkanie z policją - Bezpieczna Droga do szkoły

Listopad:

1. XVI Konkurs Tańca “ Naw się i tańcz” Bielsk Podlaski
2. Apel z Okazji Dnia Niepodległości
3. Obchody Międzynarodowego Dnia Osób Niewidomych- spotkanie z Paniami z Polskiego Związku Niewidomych
4. Światowy dzień pluszowego misia.

Grudzień:

1. Mikołajki na sportowo - rozgrywki w tenisa stołowego, badmintona.
2. Spotkanie z Nadleśnictwem Hajnówka - zwyczaje zimowych leśnych zwierzęta i ptaków
- wykonanie tłuszczowych kul dla ptaków

Styczeń:

1. Bal karnawałowy
2. Ferie zimowe

Luty:

1. Dzień Bezpiecznego Internetu
2. Poczta i Dyskoteka Walentynkowa
3. Spotkania Integracyjne z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej i ŚDS

4. Spotkanie z ratownikiem medycznym - pierwsza pomoc przedmedyczna.

Marzec:

1. Dzień Kolorowej Skarpetki w ramach Światowego Dnia Osób z Zespołem Downa
2. Żubry w Puszczy Białowieskiej - spotkanie z Paniami z Białowieskiego Parku Narodowego
3. XV Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w Badmintonie w Bielsku Podlaskim

Kwiecień:

1. Obchody Światowego Dnia Świadomości Autyzmu
2. Wizytę w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Hajnówce - klasa PDP
3. Zawody pływackie na basenie organizowane przez OSiR Hajnówka
4. Akcja Sprzątanie świata.

Maj

1. Udział w uroczystości Obchodów Święta Trzeciego Maja.
2. Akademia Szkolna- Turniej Wiedzy o Małej i Dużej Ojczyźnie.
3. Segregacja śmieci - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych SP z.o.o w Hajnówce
4. Warsztaty z pracownikami Białowieskiego Parku Narodowego " Dom zwierząt "
5. Udział w VIII konkursie plastycznym pt" Tu się urodziłem "
6. Muzyczne Spotkanie Integracyjne z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej i ŚDS w Hajnówce
7. XII Przegląd Talentów Osób z Niepełnosprawnościami

Czerwiec:

1. III Mistrzostwa Szkół i Ośrodków Specjalnych w Pływaniu - Bielsk Podlaski
2. " Eko moda" organizowane przez ŚDS w Hajnówce
3. Wycieczka do Białowieskiego Parku Narodowego - lekcja przyrody
4. Rajd Rowerowy po Puszczy Białowieskiej
5. Spotkanie z policją" Bezpieczne wakacje "
6. Olimpiada Ekologiczna- SOSW Hajnówka
7. Dyskoteka Samorządu uczniowskiego
8. Uroczyste Zakończenie Roku Szkolnego.